

โครงสร้างจากความทรงจำ : การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมโดยได้แรงบันดาลใจ จากอาคารสถาปัตยกรรมเก่าที่มีอยู่ในกรุงเทพมหานคร

Structure from the memory : The creation of art painting which was inspired by the old architectural building in Bangkok^{*}

เตชนิธิ สังกะทรัพย์ (Techanit Sangkasaba)^{**}

บทคัดย่อ

การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม เรื่อง “โครงสร้างจากความทรงจำ” เป็นการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม โดยได้แรงบันดาลใจจากอาคารสถาปัตยกรรมเก่าที่มีอยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศไทยและเป็นศูนย์รวมวัฒนธรรมจากต่างประเทศมารวมอยู่เป็นจำนวนมาก สถาปัตยกรรมเก่าในกรุงเทพมหานครนั้นได้รับอิทธิพลจากตะวันตกมาตั้งแต่สมัยก่อน สถาปัตยกรรมเก่าที่มีในกรุงเทพมหานครนี้ มีความงามทางรูปทรงและรายละเอียดในส่วนต่างๆของอาคารที่เด่นชัดอย่างมาก จนปัจจุบันอาคารเหล่านี้ได้เหลืออยู่จำนวนไม่มาก มีหลายที่ไม่ได้รับการอนุรักษ์ให้อยู่ในสภาพที่ดีเท่าที่ควรจะเป็นหรือได้ทุบทิ้งไป เทคโนโลยีและความเจริญต่างๆทำให้เกิดอาคารใหม่ขึ้นมาแทนที่อยู่มาก ความงามที่ยังเหลืออยู่น้อยเหล่านี้เป็นสิ่งที่ตรงตาของข้าพเจ้าตั้งแต่อดีตจนปัจจุบันในการพบเห็นสถาปัตยกรรมเหล่านี้

ความงามของสถาปัตยกรรมเก่าเหล่านี้ข้าพเจ้ามีความสนใจที่จะสร้างสรรค์ผลงานออกมาในรูปแบบจิตรกรรมเทคนิคผสมที่นำรูปทรงและรายละเอียดในส่วนต่างๆของอาคารมาใช้ในการผลงาน การสร้างภาพร่างของผลงานจิตรกรรมชุดนี้ได้เอาส่วนประกอบต่างๆของอาคารเหล่านี้มาเชื่อมโยงกันให้กลมกลืน โดยได้เลือกสรรค์สถาปัตยกรรมเก่าที่เป็นสถานที่สำคัญในกรุงเทพมหานครที่ผู้คนในชุมชนได้เห็นอยู่ตลอดเวลาและมาสร้างสรรค์ผลงานจากภาพร่างต่อในรูปแบบจิตรกรรมเทคนิคผสม การสร้างผลงานจิตรกรรมชุดนี้เป่าหมายเพื่อสะท้อนให้ผู้คนที่ได้เห็นถึงความงามของสถาปัตยกรรมเก่าที่สามารถพบเห็นอยู่รอบตัวในทุกๆวัน และได้เห็นคุณค่าความงามของอาคารที่เหล่านี้ที่ควรจะอนุรักษ์เอาไว้ให้อยู่กับกรุงเทพมหานครไปตราบนานเท่านาน

คำสำคัญ : สถาปัตยกรรมเก่า/กรุงเทพมหานคร

^{*} เนื้อหาส่วนใหญ่ของบทความนี้เรียบเรียงขึ้นจากโครงการวิจัย โครงสร้างจากความทรงจำ : การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม โดยได้แรงบันดาลใจจากอาคารสถาปัตยกรรมเก่าที่มีอยู่ในกรุงเทพมหานคร

Most of the contents in this paper are being edited from the research project Structure from the memory : The creation of art painting which was inspired by the old-time architectural building in Bangkok

^{**} อาจารย์ประจำหมวดวิชาพื้นฐานทางศิลปะ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต โทร.08-1497-3337

email : techanitsangkasaba@gmail.com

Abstract

The creation of the painting project, “ Structure from the memory”, is the creation which was inspired by the old architectures in Bangkok city. Bangkok is the capital city of Thailand where it combined various traditions from overseas. The old architecture in Bangkok city was influenced by western culture since the old period. These old buildings then has an outstanding characteristic and details. Up until now, these buildings remains lesser than before. Many buildings have been preserved in a good condition and many were destroyed. The new buildings have grown by the technology and urbanization. This remaining beauty is the charm that impressed me since the past to the present whenever I see them. The beauty of these architectures made me interested to create the project in the form of mixed techniques that bring structures and details from different parts of the building into my project. The sketching of this project has combined various parts of the building to link with each other harmoniously by selecting the old landmarks inside the local community and create the project from the sketch with the mixed techniques. The creation of this painting project is aiming at reflecting people to see the beauty of the old architectures that they see in their everyday life and feel the value of this old beautiful building that should be preserved along with Bangkok city as long as it could be.

Keywords : The old architectures/Bangkok

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการสร้างสรรค์

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงที่สำคัญของประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันการสร้างเมืองของกรุงเทพมหานครนั้นเริ่มมาจากการย้ายราชธานีของรัชกาลที่ 1 จากกรุงธนบุรี เพราะกรุงธนบุรีนั้นมีลักษณะเป็นเมือง “เอกเทศ” กล่าวคือเป็นเมืองที่มีแม่น้ำเจ้าพระยาอยู่กลาง ด้านทิศตะวันตก ลักษณะพื้นที่เป็นดอน และเป็นที่ตั้งของพระราชวังของพระเจ้าตากสิน (ในปัจจุบันเรียกว่า “พระราชวังเดิม”) ซึ่งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ปากคลองบางกอกใหญ่ มีคลองหลังวัดอรุณฯเป็นคลองเชื่อมระหว่างคลองบางกอกใหญ่ ไปจรดคลองบางกอกน้อย เป็นแนวเขตกำแพงเมือง ส่วนด้านทิศตะวันออกเป็นพื้นที่ลุ่มกว่าตะวันตก มีคลองคูเมือง (ในปัจจุบันคือคลองหลอด) เป็นแนวเขตของเมือง ด้วยลักษณะดังกล่าวนี้ รัชกาลที่ 1 ทรงเห็นว่าเมืองธนบุรีไม่เหมาะที่จะเป็นราชธานี ด้วยเหตุผลด้าน ยุทธศาสตร์ ที่มีแม่น้ำอยู่กลางเมือง ไม่สะดวกต่อการป้องกัน และปัญหาทางด้านภูมิศาสตร์ เนื่องด้วยกรุงธนบุรีอยู่ในท้องน้ำคั่งน้ำเซาะทำให้ตลิ่งพังง่าย¹

การเริ่มสร้างเมืองกรุงเทพานั้น สถาปัตยกรรมเริ่มสร้างคือการสร้างพระราชวังและวังต่างๆ ให้กับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ทั้งหลาย การสร้างพระราชวังในกรุงเทพฯ ได้มีการสร้างขึ้นตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 จนถึงสมัยรัชกาลที่ 5 หลังจากนั้นไม่มีการสร้างพระราชวังใหม่ในกรุงเทพฯ ส่วนการสร้างวังต่างๆนั้น

¹ น่งน้อย ศักดิ์ศรี, ม.ร.ว.และคณะ. (2525). พระราชวังและวังในกรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 11.

จุดประสงค์เพื่อสร้างที่ประทับอันเป็นสมบัติส่วนกลาง(ของหลวง)สำหรับพระราชโอรสและพระบรมวงศานุวงศ์ที่สำคัญบางพระองค์ เรื่องการสร้างวังนี้เป็นงานของชาติด้านหนึ่ง ที่จะต้องเดินไปตามประเพณีในการที่เจ้านายต้องปฏิบัติราชการแผ่นดิน ซึ่งถือเป็นหน้าที่รับผิดชอบโดยกำเนิด ที่ประทับหลวงที่สร้างขึ้นนี้นอกจากจะเป็นที่อยู่อาศัยแล้วยังเป็นที่ทำงานและบางครั้งเป็นที่แสดงออกของศิลปวัฒนธรรมในสมัยนั้นๆด้วย การสร้างวังด้วยจุดประสงค์และประโยชน์ใช้สอยดังกล่าว ได้สิ้นสุดลงในสมัยรัชกาลที่ 5 โดยที่สมัยรัชกาลที่ 6 มิได้มีการสร้างวังใหม่ จนถึงสมัยรัชกาลที่ 7 จึงพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้พระราชธิดาในรัชกาลต่างๆ เสด็จออกมายุ่งย้างส่วนพระองค์ได้ โดยการสร้างพระราชวังและวังต่างๆ ได้เกิดขึ้นในระยะ 150 ปีแรก ส่วนในช่วง 50 ปีหลังการสร้างพระราชวังและวัง มิได้มีการผูกเกณฑ์และวัตถุประสงค์ในการสร้างวังเหมือนครั้งก่อน²

ในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการสร้างสถาปัตยกรรม ได้อิทธิพลของประเทศตะวันตก เข้ามามีบทบาทต่อความเป็นอยู่และต่อรูปแบบสถาปัตยกรรมต่างๆในไทยเป็นอย่างมาก เริ่มจากวังในเขตพระราชฐานชั้นในจะปรากฏในรูปแบบที่เห็นอิทธิพลของประเทศตะวันตกอย่างชัดเจน ที่ในรัชสมัยนี้ ประเทศไทยได้มีการปรับปรุงประเทศหลายอย่างขึ้นมากโดยที่ได้รับอิทธิพลมาจากประเทศตะวันตกในหลายๆด้าน เช่น การคมนาคม การแต่งกาย จนถึงการปรับปรุงถนนหนทางและตึกรามบ้านช่องในกรุงเทพฯ ประกอบจนรัชสมัยนี้มีการสร้างวังมากขึ้นกว่าสมัยอื่น

สถาปัตยกรรมในกรุงเทพฯจึงมีการสร้างขึ้นที่มากกว่าจังหวัดอื่นๆ อาจด้วยเพราะว่าเป็นเมืองหลวงและใกล้ชิดต่อศูนย์กลางการติดต่อและการค้าต่างๆกับต่างชาติมาตั้งแต่สมัยก่อน จึงเรียกได้ว่ามีความหลากหลายทางศิลปะและวัฒนธรรมมาตลอด การเจริญเติบโตต่างๆของกรุงเทพฯนั้นเติบโตได้เร็วอย่างมากมาย ทำให้ความหลากหลายทางด้านสถาปัตยกรรมต่างๆมีค่อนข้างหลากหลาย ตามการใช้งานในแต่ละจุดประสงค์ ตลอดจนความเจริญต่างๆของเทคโนโลยีสมัยใหม่ทำให้กรุงเทพฯนั้น มีสถาปัตยกรรมทั้งเก่าและใหม่อยู่ร่วมกันอย่างมากมายในเมือง โดยบางทีนั้นผู้คนอาจจะไม่ได้สังเกตว่ารอบตัวนั้นรายล้อมด้วยสถาปัตยกรรมเก่าอยู่จำนวนมาก ความเจริญเติบโตทางเทคโนโลยีและวัฒนธรรมต่างๆนั้น ทำให้มีการสร้างอาคารสถาปัตยกรรมใหม่ขึ้นมาเป็นจำนวนมาก สถาปัตยกรรมเก่าที่เคยสร้างในยุคสมัยก่อนนั้นจึงมีหลงเหลือพอสมควร สถาปัตยกรรมเก่าที่ยังหลงเหลืออยู่นั้น มักจะอยู่ในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์อยู่มากกว่าที่อื่นพอสมควร ไม่ว่าจะเป็นอยู่ในสภาพเป็นสถานที่ราชการหรือวังต่างๆ ประกอบจนหลายที่เป็นอาคารพาณิชย์ที่มีผู้คนอยู่อาศัยและทำมาหากินในสถานที่นั้น ซึ่งในหลายที่ก็มีการปล่อยทิ้งร้างไปตามกาลเวลาจนแทบไม่เหลือสภาพความงดงาม แต่ในปัจจุบันนี้หลายที่ทางราชการก็มีการบูรณะให้คงสภาพสวยงามเพื่อที่จะอนุรักษ์อาศัยเหล่านี้อาไว้

ปัจจุบันกรุงเทพฯเป็นแหล่งรวมวัฒนธรรมหลายเชื้อชาติ หลากหลายแบบ และรวมผู้คนจากหลายจังหวัดมาไว้ ประกอบจนเป็นแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ความสวยงามและเสน่ห์ของกรุงเทพฯนั้นมีมากมาย ไม่ว่าจะเป็นวิถีชีวิต อาหาร และรูปแบบของเมืองที่มีแม่น้ำเจ้าพระยาทำให้มีความสวยงามในวิถีชีวิตริมน้ำด้วย สถาปัตยกรรมเก่าที่มีอยู่ในกรุงเทพฯนั้น แทรกซึมในสังคมจนเป็นหนึ่งเดียวกับวิถีชีวิตของผู้คนและมีอยู่รอบตัวผู้คนในสังคมได้อย่างกลมกลืน

² แนน้อย คัคคีศรี, ม.ร.ว.และคณะ. (2525). พระราชวังและวังในกรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 13-14.

ข้าพเจ้าได้เห็นถึงความงดงามของสถาปัตยกรรมเหล่านี้มาตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงปัจจุบัน เปรียบเหมือนความทรงจำที่มีต่อกรุงเทพฯ มาตั้งแต่อดีต บรรยากาศอันสวยงามของความรู้สึกพอเวลาได้เข้าไปเห็นและสัมผัส ประกอบกับวิถีชีวิตต่างๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันนั้นเหมือนมีอาคารเหล่านี้อยู่ข้างกายตลอดเวลาที่ได้สัมผัส จึงต้องการศึกษาความงามของอาคารสถาปัตยกรรมเก่า เพื่อสะท้อนคุณค่าและความงามของอาคารเหล่านี้ที่มีอยู่ในกรุงเทพฯ ให้ออกมาเป็นผลงานจิตรกรรม

โดยในปัจจุบันนี้ผู้คนในสังคมอาจหลงลืมหรือไม่ได้สังเกตว่ารอบตัวเราในกรุงเทพมหานครนั้นมีสถาปัตยกรรมเก่าอยู่รอบตัวจำนวนมาก ประกอบกับผู้คนในบางส่วนอาจอยู่ในบ้านเรือนหรืออาคารพาณิชย์ที่เป็นอาคารเก่าเหล่านี้ อาจไม่ได้เห็นคุณค่าหรือสนใจในอาคารของตนเอง การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมชุดนี้อาจกระตุ้นความสนใจในสถาปัตยกรรมเก่าที่มีในกรุงเทพมหานครและแสดงให้เห็นถึงความงดงามของอาคารเหล่านี้ให้กับผู้คนที่มาชมผลงานนี้ได้

วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์ผลงาน

1. เพื่อศึกษาความงามของอาคารสถาปัตยกรรมเก่าในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อสร้างความสนใจให้ผู้คนที่หันมาสนใจความงามจากสถาปัตยกรรมเก่าที่มีอยู่รอบตัว
3. เพื่อนำความรู้ที่ได้จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 มาใช้ในการสร้างสรรค์งานจิตรกรรมเทคนิคผสม (Mixed Technique) และสะท้อนให้ผู้ชมได้เห็นถึงคุณค่าความงามของสถาปัตยกรรมเก่าและปลูกฝังให้คนรุ่นใหม่ได้เห็นถึงความงามและเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมเก่าเหล่านี้ไว้

ข้อมูลที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน

ภาพตัวอย่างข้อมูลบางส่วนที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน ประกอบด้วยภาพอาคารสถาปัตยกรรมเก่าในแต่ละท้องที่ของกรุงเทพมหานคร ภาพพื้นผิวต่างของวัตถุต่างๆ ภาพลายกระเบื้องเก่า และภาพต้นไม้ ซึ่งภาพข้อมูลเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของภาพข้อมูลทั้งหมดของการประกอบกันของการสร้างสรรค์ผลงาน

ภาพที่ 1 ภาพข้อมูลอาคารสถาปัตยกรรมเก่าบางส่วนในการสร้างสรรค์ผลงาน

อาคารสถาปัตยกรรมเก่า อาคารสถาปัตยกรรมเก่าที่มีอยู่รอบตัวในกรุงเทพมหานคร ที่ได้พบเห็นในชีวิตประจำวันตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โครงสร้างและรายละเอียด หรือส่วนประกอบของอาคาร เช่น ประตู หน้าต่าง หรือลายฉลุต่างๆ สะท้อนให้เห็นถึงความทรงจำในอดีต

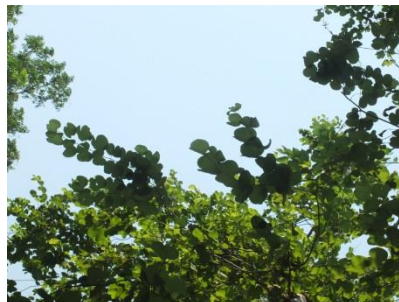
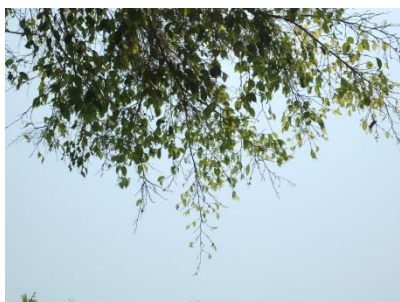
ภาพที่ 2 ภาพข้อมูลพื้นผิวบางส่วนในการสร้างสรรค์ผลงาน

พื้นผิว พื้นผิวของวัตถุต่างๆที่มีการผุกร่อนจากเวลาที่ได้ผ่านไปเรื่อยๆ เช่น พื้นปูน แผ่นเหล็ก ฯลฯ สิ่งต่างๆเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงต่างๆผ่านกาลเวลา

ภาพที่ 3 ภาพข้อมูลลายกระเบื้องบางส่วนในการสร้างสรรค์ผลงาน

ลายกระเบื้อง สถาปัตยกรรมเก่ามีการใช้กระเบื้องเก่าในอาคาร มีลวดลายและความสวยงามที่สอดคล้องกับการออกแบบสถาปัตยกรรมเก่า

ภาพที่ 4 ภาพข้อมูลต้นไม้บางส่วนในการสร้างสรรค์ผลงาน

ต้นไม้ ต้นไม้เป็นสัญลักษณ์สะท้อนถึงการเจริญเติบโตต่างๆที่สวยงามและได้ผ่านกาลเวลามามาก กว่าจะได้ต้นและใบที่สมบูรณ์ สะท้อนและเปรียบเทียบกับสถาปัตยกรรมเก่าที่ต้องใช้เวลาเป็นการบอกคุณค่า

ที่มาและแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์

สถาปัตยกรรมเก่าที่มีหลงเหลืออยู่ในกรุงเทพมหานคร ส่วนมากมักจะเป็นสถานที่สำคัญๆหรืออาคารของทางราชการที่มีการบูรณะเอาไว้ให้คงสภาพที่สวยงามอยู่ หรือในบางที่ๆอาจเป็นชุมชนเก่าที่มีอาคารเหล่านี้มา

ตั้งแต่สมัยก่อน อาคารเหล่านี้มีอยู่รอบตัว โครงสร้างและรายละเอียดหรือแม้แต่การตั้งอยู่ในสถานที่ต่างๆที่อาคารเหล่านี้อยู่ มีบรรยากาศที่ชวนให้รำลึกถึงความทรงจำในอดีตได้เป็นอย่างมาก

การสร้างของสถาปัตยกรรมเก่านั้น มีความสวยงามและรายละเอียดต่างๆที่แตกต่างจากอาคารสมัยใหม่เป็นอย่างมาก สะท้อนให้เห็นถึงความคิดในการออกแบบของผู้คนในสมัยก่อน บรรยากาศในเวลาที่ได้เข้าชมและสัมผัสอาคารเหล่านี้ มีอารมณ์เรียบแต่มีพลังซ่อนอยู่ ความยิ่งใหญ่ของอาคารเก่านั้นไม่ใช่แค่การสร้างแต่ยังสะท้อนถึงพลังบางอย่างของการสร้างที่ไร้ขีดจำกัดของมนุษย์การสร้างที่ไร้ขีดจำกัดของมนุษย์นั้น มีพลังเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในยุคสมัยที่เทคโนโลยีของการก่อสร้างไม่เอื้อเท่าปัจจุบันแต่สามารถสร้างสรรค์อาคารที่สวยงามขนาดนี้ แสดงถึงการทุ่มเททั้งแรงกายและแรงใจในการออกแบบและการสร้าง พลังเหล่านั้นจึงผลักดันทำให้อาคารสถาปัตยกรรมเก่าเหล่านี้ยังทรงคุณค่าได้ในเวลาที่ยาวนาน

ในยุคปัจจุบันที่มีแต่ความเร่งรีบทางสังคม ของผู้คนเป็นอย่างมาก ความเอาใจใส่รายละเอียดต่างๆ ประกอบกับการเจริญเติบโตทางเทคโนโลยีที่ให้ความสะดวกสบาย ทำให้ผู้คนมีความใส่ใจกับสิ่งๆหนึ่งน้อยลง สิ่งเหล่านี้เป็นตัวผลักดันให้วนถึงช่วงเวลาของสังคมในสมัยก่อน สังคมสมัยที่มีความเป็นปัจเจกในตนเองจนทำให้อารมณ์ในปัจจุบันของข้าพเจ้านั้น มีความระลึกถึงช่วงเวลาในอดีตอยู่มาก

อิทธิพลจากประสบการณ์ส่วนตัว

สถานที่ข้าพเจ้าได้อาศัยอยู่นั้นเป็นชุมชนเก่าที่มีมานาน ประกอบกับการเดินทางไปสถานที่ต่างๆที่ชอบไปนั้น ได้ผ่านชุมชนเก่าที่มีสถาปัตยกรรมเหล่านั้นที่มีอยู่จำนวนมาก อาคารเหล่านี้ในปัจจุบันได้เปลี่ยนสภาพการใช้งานจากเดิมที่เคยอาจจะเป็น วังเก่า หรือสถานที่ราชการต่างๆ ตั้งแต่ในยุคสมัยที่สถานที่นั้นสร้างขึ้นมา ในเวลาที่ผ่านมาสถานที่ต่างๆเหล่านี้ ความรู้สึกสนใจในความงามของอาคาร ได้เกิดขึ้นในใจของข้าพเจ้ามาตลอด ความสวยงามของอาคารเหล่านี้ ดึงดูดข้าพเจ้าและผู้คนหลายคนได้เป็นอย่างดี และในเมื่อได้ลองเข้าไปสัมผัสกับบรรยากาศในสถานที่นั้นๆแล้ว ความรู้สึกถึงความประณีตละเอียดอ่อนในการสร้างสรรค์สถานที่นั้นๆประทับใจข้าพเจ้าเป็นอย่างมาก ความใส่ใจในรายละเอียดเล็กๆน้อยๆที่สวยงาม ซึ่งหาได้ยากในสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ที่มีแต่พื้นที่ใช้สอยที่คำนึงถึงแต่ประโยชน์ ความสวยงามในบางอย่างของอาคารเก่าเหล่านั้น บ่งบอกถึงรสนิยมของผู้ออกแบบหรือผู้อยู่อาศัยอีกด้วย

รูปแบบ รายละเอียด โทนสี หรือแม้กระทั่งเครื่องใช้ต่างๆในอาคารเก่านั้น ช่างมีความงดงาม และมีความแตกต่างจากอาคารสมัยใหม่ในปัจจุบันที่ได้ลดการสร้างรายละเอียดในแบบเก่าลงไป

ทัศนคติทางศิลปะในการสร้างสรรค์ผลงาน

ศิลปะประกอบขึ้นด้วยจินตนาการกับทักษะ จินตนาการซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญประการแรกของศิลปะนั้นหมายถึง พลังทางจิตที่สร้างสรรค์สิ่งที่ไม่เคยมีอยู่ในโลกให้มีขึ้นหรือสร้างสรรค์สิ่งที่มีอยู่แล้วให้มีความหมายพิสดารขึ้น ส่วนจินตนาการเกิดขึ้นจากการผสมกันระหว่างวัตถุนอกกับความรู้สึกภายในของศิลปิน หรือกล่าวอีกนัยว่า จินตนาการคือการก่อรูปของความคิดจากหลายๆความคิดจนเป็นการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่มีเอกภาพขึ้น จินตนาการถึงแม้จะกล่าวกันว่าไร้ขอบเขต แต่ก็เป็นที่มิระเบียบ มีกฎเกณฑ์ในตัวเอง มีการก่อกำเนิดและเติบโตเช่นเดียวกับสิ่งทั้งหลายที่อยู่ภายใต้กฎจักรวาล จินตนาการที่จะถ่ายทอดหรือแสดงออกในศิลปะเป็นจินตนาการสร้างสรรค์ เป็นสิ่งมีโครงสร้าง มีความหมาย ไม่ใช่จินตนาการเลียนแบบ หรือความคิดเพื่อเจ้อ เลื่อนลอย จะเห็นได้ชัดเจนจากจิตรกรรมไทย ที่จิตรกรได้จินตนาการถึงจักรวาล สวรรค์ นรก หิมพานต์ รวมทั้งความงามและความ

ประสานกันของรูปทรงทั้งหลาย ประติมากรกรีกสร้างวินสขึ้นจากความงามในจินตนาการ ประติมากรสมัยสุโขทัยสร้างพุทธปฏิมาที่มีความงามล้ำเลิศทั้งทางรูปและทางนามจากจินตนาการที่คลี่คลายมาจากหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา³

ทัศนศิลป์ (Visual Art) จัดอยู่ในศิลปะสาขาวิจิตรศิลป์ ที่ตอบสนองมนุษย์ทางด้านจิตใจและอารมณ์ คำนึงถึงเรื่องความงามเป็นสิ่งแรก และถือว่าเป็นศาสตร์แห่งการรับรู้ทางสายตา ที่เกิดจากการสัมผัสรับรู้ภายนอก ร่างกายมนุษย์ โดยการมองเห็นผลงานที่สร้างสรรค์ มีรูปทรง สี สีสันที่สวยงาม มีคุณค่า กินพื้นที่และอาจจับต้องได้ในผลงานนั้นๆ กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน โดยมนุษย์ที่มีวิวัฒนาการและสืบทอดกันมาแต่ละยุคสมัย ทำให้ผลงานทัศนศิลป์มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปรัชญาความเชื่อและประสบการณ์รับรู้ของศิลปิน การเรียนรู้จากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บันดาลใจให้ศิลปินแสดงพฤติกรรม ถ่ายทอดความรู้สึกประทับใจ หรือสะท้อนใจออกมาเป็นผลงานที่เป็นสื่อแห่งการรับรู้อย่างที่เห็น⁴

การถ่ายทอดจินตนาการซึ่งเป็นจินตภาพภายในให้ปรากฏเป็นจินตนาการภายนอกหรือเป็นรูปทรงที่สัมผัสได้นั้น จะต้องอาศัยทักษะหรือความสามารถในการสร้างรูปทรงและการแสดงออกของศิลปินซึ่งมีอยู่หลายขั้นตอนเป็นปัจจัยสำคัญ ตั้งแต่การหาเรื่องหรือนำอะไรมาเป็นจุดเริ่ม เช่น คน ทิวทัศน์ หรือรูปแบบที่เป็นนามธรรม จะสร้างเรื่องนั้นให้เป็นรูปทรงอย่างไร ด้วยวัสดุ ด้วยวิธีการอย่างไร ไปจนถึงการใช้ฝีมือในการสร้างรูป ซึ่งถือว่าเป็นส่วนประกอบอย่างหนึ่งของทักษะ การจะได้มาซึ่งทักษะเหล่านี้ ศิลปินหรือผู้ปฏิบัติจะต้องมีทักษะที่ถูกต้องและได้รับการฝึกฝนที่ถูกต้องทาง ความคิดหรือจินตนาการกับการกระทำหรือทักษะจะต้องเติบโตควบคู่กัน แต่แต่ละฝ่ายจะสนับสนุนซึ่งกันและกันให้เจริญขึ้น เมื่อจินตนาการแก่กล้าขึ้น ทักษะก็ต้องพัฒนาให้ก้าวหน้า และเมื่อทักษะในการแสดงออกชัดเจนและรุนแรงขึ้นเท่าไร ก็จะช่วยผลักดันจินตนาการให้ขยายตัวกว้างไกลและลึกซึ้งยิ่งขึ้น ศิลปินที่พบความสำเร็จในการสร้างสรรค์จะมีการเติบโตของทั้งสองฝ่ายนี้สมดุลกัน⁵

การสร้างสรรค์เป็นพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของมนุษย์ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสิ่งแปลกใหม่ เพื่อสนองความต้องการอยากรู้อยากเห็น อยากแสวงหาความรู้เพิ่มพูนประสบการณ์ การรู้จักสร้างสรรค์ของมนุษย์มีกำเนิดตั้งแต่ในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ โดยการรู้จักประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ เพื่อการใช้สอยด้วยวัสดุจากธรรมชาติใกล้ๆ ตัวด้วยรูปแบบและวิธีการแบบง่ายๆ ต่อมามนุษย์ก็ได้พัฒนาสิ่งประดิษฐ์เหล่านั้นให้ดีขึ้นกว่าเดิมและมีความก้าวหน้าขึ้นมาเป็นลำดับ การรู้จักสร้างสรรค์ของมนุษย์เป็นกิจกรรมที่ทำให้มนุษย์ความแตกต่างไปจากสัตว์ประเภทอื่นๆ และดำรงเผ่าพันธุ์อยู่ได้ การสร้างสรรค์จึงเป็นพฤติกรรมอันสำคัญของมนุษย์ เป็นความต้องการสร้างสิ่งใหม่สิ่งแปลกสำหรับตน ไม่เหมือนกับการเลียนแบบ เพราะว่าการเลียนแบบจะเป็นการทำตามสิ่งที่กำหนดให้ใกล้เคียงความจริงมากที่สุด โดยผู้กระทำไม่ต้องใช้ความคิดในการแก้ปัญหามากนัก อย่างไรก็ตาม การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคมบางครั้งจะถูกกล่าวหาจากคนในสังคมว่าเป็นคนนอกคอก คนบ้า เพราะคนที่มีความคิดสร้างสรรค์มักจะคิดและทำอะไรที่ผู้อื่นตามไม่ทัน หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นผู้ล้ำยุคก็ไมผิดนัก การสร้างสรรค์จึงเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อโลกภายนอก สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติให้ปรากฏเป็นภาพได้⁶

³ ชลุด นิมเสมอ. (2553). วาดเส้นสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อมรินทร์. 6.

⁴ มัย ตะดียง. (2547). สุนทรียภาพทางทัศนศิลป์. กรุงเทพฯ: วาดศิลป์. 15, 53-54.

⁵ ชลุด นิมเสมอ. (2553). วาดเส้นสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อมรินทร์. 8-10

⁶ สุชาติ เถาทอง. (2536). หลักการทัศนศิลป์. กรุงเทพฯ: อักษรการพิมพ์. 59-61.

ความสวยงามของสถาปัตยกรรมเก่าที่ผ่านประวัติศาสตร์ที่อยู่ในสังคมรอบตัวนั้นสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์และถ่ายทอดจินตนาการของข้าพเจ้าที่จะสร้างสรรค์ออกมาเป็นผลงานจิตรกรรมได้อย่างมาก

ข้อมูลประวัติการสร้างสถาปัตยกรรมเก่าแนวตะวันตกในกรุงเทพมหานคร

ในกรุงเทพมหานคร มีอาคารสถาปัตยกรรมเก่าเป็นจำนวนมาก ซึ่งข้าพเจ้าได้ประสบพบเห็นมาตลอดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เกาะรัตนโกสินทร์หรือที่เรียกว่าเป็นเมืองเก่าของกรุงเทพมหานคร ด้วยความที่ข้าพเจ้าได้เล่าเรียนในสถาบันละแวกนั้นตั้งแต่เด็กจนโต ทำให้มีความผูกพันกับสถานที่เหล่านี้มาตลอด ไม่ว่าจะอยู่ในประเภทของอาคารราชการหรืออาคารพาณิชย์ที่ผู้คนใช้ในการค้าขาย ซึ่งปัจจุบันนี้มีการบูรณะอาคารต่างๆเหล่านี้ขึ้นมากมาย เพื่อที่ใช้เป็นความสวยงามและจุดท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร

ความสวยงามของอาคารสถาปัตยกรรมเหล่านี้ ส่วนมากมาจากศิลปกรรมทางตะวันตกเป็นส่วนมาก ในการตกแต่งและเอกลักษณ์ต่างๆที่นำมาใช้นั้น มีความสวยงามร่วมสมัยมาจนถึงปัจจุบัน โดยที่ข้าพเจ้ามีความสนใจในความงามรูปทรงต่างๆของอาคารสถาปัตยกรรมเก่าที่มีที่มาจากตะวันตกอยู่แล้ว จึงทำให้มีความสนใจอาคารสถาปัตยกรรมเหล่านี้ที่มีอยู่รอบตัวในกรุงเทพฯอยู่มาก

อาคารสถาปัตยกรรมเก่าที่อยู่รอบตัวในกรุงเทพฯนั้น ส่วนมากมักเป็นอาคารเก่าของผู้มีฐานะดีในสมัยก่อน เช่น ขุนนาง เสนาบดี หรือ พ่อค้าคหบดี ส่วนมากมีความใหญ่โต โอ่อ่า และวิจิตรงดงามเหนือกว่าบ้านอื่นๆในสมัยนั้น โดยที่อาคารเหล่านี้ส่วนมากได้รับอิทธิพลมาจากตะวันตก ไม่ว่าจะเป็นด้านโครงสร้างอาคารภายนอก หรือการตกแต่งภายในอาคาร

ช่างที่สร้างสรรค์และมีอิทธิพลต่อการก่อสร้างอาคารหรือศิลปะต่างๆในประเทศไทยในยุคนี้ ส่วนมากเป็นชาวเยอรมันและชาวอิตาเลียน โดยที่ โดยที่ได้เริ่มเข้ามาในสมัยรัชกาลที่ 5 โดยที่เข้ามารับราชการอยู่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างของทางราชการ เช่น กระทรวงโยธาธิการ กรมสุขาภิบาล กรมศิลปากร เป็นต้น โดยที่ช่างเหล่านี้้นอกจากจะทำงานให้แก่ราชการแล้ว ก็ทำงานส่วนตัวโดยรับออกแบบบ้านให้กับผู้ต้องการอีกด้วย ในสมัยรัชกาลที่ 6 เลยมีบ้านใหญ่ๆที่ชาวต่างประเทศเป็นผู้ออกแบบอยู่จำนวนมาก⁷

วังที่ปรากฏอยู่ทุกวันนี้ส่วนมากเป็นวังพระราชโอรสที่สร้างขึ้นในสมัยประมาณ รัชกาลที่ 5 เป็นส่วนใหญ่ วังเหล่านี้จึงเป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงศิลปกรรมในสมัยแรกเริ่มที่อิทธิพลของอารยธรรมตะวันตกเข้ามาแทรกซึมทุกด้านของศิลปกรรมไทย คือศิลปกรรมสมัยเมื่อ 100 ปีมาแล้ว เช่น สถาปัตยกรรมแบบยุโรป ที่วังบางขุนพรหม วังวรดิศ วังปารุสกวัน เป็นต้น จะเห็นได้ว่าวังเหล่านี้ที่ยังคงสภาพดีมาจนถึงปัจจุบันนั้น นอกจากสมัยก่อนใช้เป็นที่พักประทับแล้ว จนถึงยุคสมัยนี้ยังมีฐานะเป็นศูนย์ศิลปวัฒนธรรมของชาติเฉพาะสมัยด้วย⁸

จุดเริ่มต้นช่วงแรกของอาคารสถาปัตยกรรมแนวตะวันตกที่เริ่มมาสร้างในกรุงเทพฯคือ พระราชวังสราญรมย์ เป็นสถาปัตยกรรมชิ้นสุดท้ายในบันปลายพระชนม์ชีพของรัชกาลที่ 4 โดยทรงมุ่งหวังจะใช้วังสราญรมย์เป็นที่ประทับขณะทรงพระราช เป็นการเตรียมสละพระราชสมบัติให้แก่องค์ยุวกษัตริย์ แต่ยังไม่ทันสร้างมีทันเสร็จก็ทรงเสด็จสวรรคตเสียก่อน เลยมาสำเร็จในสมัยรัชกาลที่ 5 และได้เปลี่ยนประโยชน์ใช้สอยใหม่มาเป็นวังต้อนรับราชอาคันตุกะ และต่อมาเตรียมไว้สำหรับให้เป็นที่พักประทับของ รัชกาลที่ 6 ภายหลังเสด็จกลับจากการศึกษาที่ประเทศอังกฤษ⁹

⁷ มุสดี ทิพทัส และคณะ. (2525). บ้านในกรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 255.

⁸ แฉ่งน้อย คัคคีศรี, ม.ร.ว.และคณะ. (2525). พระราชวังและวังในกรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 524.

⁹ เพ็ญสุภา สุขคตะ ใจอินทร์. (2549). อลังการสถาปัตยกรรม 200 ปี กำฟ้าเพื่อนดาว. กรุงเทพฯ: บริษัทสามเสนการพิมพ์ จำกัด. 87.

ดึก อาคร พะราชวัง ถนนหนทาง ที่ช่วยเชิดหน้าชูตาให้กรุงเทพฯ เป็นเมืองที่สง่างามทัดเทียมอารยประเทศจวบจนปัจจุบัน ล้วนเป็นผลงานที่รังสรรค์ขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 แทบทั้งสิ้น โดยที่ในช่วงก่อนบรรลุนิติภาวะที่มีผู้สำเร็จราชการทำหน้าที่แทนนั้น ทรงใช้เวลาส่วนใหญ่ทุ่มเทไปกับการเสด็จประพาสประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ สิงคโปร์ ปัตตาเวีย สมารัง ซวา และยังสามารถนำรูปแบบอาคารตึกแถวของสิงคโปร์มาปลูกข้างถนนบำรุงเมือง เพื่อจนครมากขึ้น ทำเชื่อนริมคลองหลอด สร้างถนนขนานคลองเหมือนถนนในปัตตาเวีย ซึ่งเมืองเหล่านี้ถูกวางรากฐานให้โดยนักล่าอาณานิคมชาวตะวันตกมาแล้วอย่างดี¹⁰

ในสมัยรัชกาลที่ 7 ได้มีวิกฤตเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก ส่งผลให้เงินทองพระคลังสลายมร่อยหรอลงมาก จนในยุคนี้สถาปนิกไทยมีบทบาทมากกว่าชาวตะวันตก ซึ่งถูกเลิกจ้างและทยอยกลับต่างประเทศ ในสมัยนี้มีการสร้างกลุ่มตึกแถวย่านสำเพ็ง เวียงนครเกษม ที่ทำเป็นอาคารเกลี้ยงๆ มีการตกแต่งด้วยระเบียงลูกกรง อันเป็นรูปแบบที่คล้ายคลึงกับตึกแถวหรืออพาร์ทเมนต์ตะวันตก เนื่องจากช่วงนั้นยุโรปที่ดินมีราคาแพง จึงไม่สามารถสร้างบ้านในพื้นที่กว้างที่มีสวนดอกไม้่ออีกได้แล้ว เมื่อมารวมตัวแออัดในอาคารเดียวกัน จำเป็นต้องปลูกดอกไม้ในกระถาง แล้วประดับตามระเบียงลูกกรงของตึกแถวเพื่อให้มีบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติอยู่บ้าง¹¹

ข้าพเจ้าได้เห็นถึงความงามทรงอาคาร ประตูละหน้าต่างของอาคารเหล่านี้อยู่ตลอดเวลาที่ใช้ชีวิตอยู่ในกรุงเทพมหานครตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน กรุงเทพมหานครถือว่าเป็นเมืองที่มีอายุมากพอสมควร มีประวัติศาสตร์ต่างๆเกิดขึ้นมากมาย ความหลากหลายในด้านวัฒนธรรม ศาสนา ชีวิตความเป็นอยู่ ประกอบกับความหลากหลายที่ปะปนอยู่ด้วยกันของสถาปัตยกรรมเก่ากับสถาปัตยกรรมใหม่ที่อยู่ในกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเมืองเก่าและอยู่ด้วยกันอย่างผสมกลมเกลียว สะท้อนความรู้สึกความทรงจำของข้าพเจ้าตั้งแต่อดีตที่ผูกพันกับเมืองนี้

การดำเนินการและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม

เริ่มการทำงานระยะเริ่มต้นด้วยการวางแผนโครงเรื่องการสร้างสรรค์ผลงาน จากนั้นได้ทำการค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมเก่าที่มีอยู่ในกรุงเทพมหานคร ประกอบกับไปสัมผัสสถานที่พร้อมกับบันทึกภาพรายละเอียดต่างๆทั้งภายในและภายนอกของสถาปัตยกรรมเก่าที่ชื่นชอบ อีกทั้งยังได้ค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมจากเอกสารอ้างอิง เพื่อเพิ่มเติมความสมบูรณ์ที่สุดของการสร้างสรรค์ผลงาน โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

ระยะเริ่มต้นของการดำเนินการ

ในระยะเริ่มต้นของการดำเนินงาน สิ่งที่มีความสำคัญของการเริ่มต้นคือแรงบันดาลใจในการทำงาน ที่จะพาแนวความคิดไปสัมพันธ์กับรูปแบบผลงานจิตรกรรมที่จะได้สร้างขึ้นทั้งด้าน รูปแบบการนำเสนอ เทคนิควิธีการและผลของการแสดงออกที่จะต้องสื่อเรื่องราวของความรู้สึกถึงความทรงจำในช่วงเวลาเก่าออกมาได้ รวมทั้งเอกลักษณ์ต่างๆที่น่าสนใจของสถาปัตยกรรมเก่าที่มีมากมาย ต้องนำส่วนต่างที่มีความน่าสนใจมาทำให้เป็นงานจิตรกรรมที่มีองค์ประกอบที่ลงตัวให้ได้

การหาข้อมูลในการทำงานของข้าพเจ้า ได้มีการไปสัมผัสกับสถานที่จริงเป็นหลัก การเก็บข้อมูลโดยการถ่ายรูปเพื่อนำมาทำเป็นภาพร่าง

¹⁰ เพ็ญสุภา สุขคตะ ใจอินทร์. (2549). อลังการสถาปัตยกรรม 200 ปี กำฟ้าเพื่อนทวน. กรุงเทพฯ: บริษัทสามเสนการพิมพ์ จำกัด. 91.

¹¹ เพ็ญสุภา สุขคตะ ใจอินทร์. (2549). อลังการสถาปัตยกรรม 200 ปี กำฟ้าเพื่อนทวน. กรุงเทพฯ: บริษัทสามเสนการพิมพ์ จำกัด. 211.

ขั้นตอนการศึกษาข้อมูล

ในการสร้างสรรค์ของผลงานได้จัดแบ่งขั้นตอนของการดำเนินการออกเป็น 4 ส่วนที่สำคัญดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่ได้จากเอกสารงานวิจัยและสื่อต่างๆเป็นข้อมูลงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับอาคารสถาปัตยกรรมเก่าตลอดจนประวัติความเป็นมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันว่ามีการพัฒนาไปในทิศทางใดและมีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่ได้ตั้งไว้

2. ข้อมูลที่ได้จากประสบการณ์เดิม หรือข้อมูลที่ได้จากการสร้างสรรค์ผลงานเดิมถือเป็นประสบการณ์ตรงที่ข้าพเจ้าได้รับรู้และสั่งสมจนกลายเป็นบ่อเกิดของแนวความคิด และแรงบันดาลใจ ต้องการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกออกมาเป็นผลงานจิตรกรรม

3. วิเคราะห์ข้อมูลในเรื่องที่ต้องการจะศึกษาเพื่อสรุปและประมวลผลทั้งหมดมาเป็นในรูปของแบบภาพร่าง ให้ตรงตามแนวความคิดที่ตั้งไว้

4. ขยายแบบภาพร่างต้นแบบเพื่อนำมาเป็นการสร้างสรรค์ให้เป็นผลงานจริงจากนั้นวิเคราะห์พิจารณาและตรวจสอบความสมบูรณ์ทั้งหมดของผลงาน

เทคนิควิธีการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม

รูปแบบของการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมชุดนี้ เป็นงานจิตรกรรมผสม ซึ่งเกิดจากกระบวนการทางจิตรกรรมและภาพพิมพ์ คือ ภาพพิมพ์ตระแกรงไหม การเขียนสีอะคริลิก และกระบวนการใช้ลูกกลิ้งโดยสีน้ำมัน บนผ้าใบ ซึ่งเป็นกระบวนการเทคนิคส่วนตัวของข้าพเจ้าที่ได้ทดลองพัฒนาผลงาน ตลอดจนนำเทคนิคต่างๆมาผสมผสานเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของผลงานให้สอดคล้องกับแนวความคิดในการทำงานชุดนี้

โดยที่การเลือกใช้เทคนิคต่างๆมีคุณลักษณะดังนี้

1. ภาพพิมพ์ตระแกรงไหม เทคนิคนี้สามารถสร้างรายละเอียดของผลงานได้อย่างละเอียด ซึ่งเหมาะกับรายละเอียดส่วนต่างๆของสถาปัตยกรรมเก่า

2. สีอะคริลิก เทคนิคนี้สามารถสร้างน้ำหนักสีต่างๆของตัวอาคารได้อย่างดีประกอบไปจนถึงรายละเอียดของลายกระเบื้องอีกด้วย

3. กระบวนการใช้ลูกกลิ้งโดยสีน้ำมัน จะใช้ในบริเวณที่เป็นท้องฟ้าในผลงานเท่านั้น เทคนิคนี้จะทำให้สีน้ำหนักของท้องฟ้าได้ดี

การสร้างภาพร่างภาพประกอบแสดงการพัฒนาผลงาน

การสร้างภาพร่างนั้น ข้าพเจ้าได้นำสัดส่วนและรายละเอียดต่างๆของสถาปัตยกรรมเก่ามาประกอบกันขึ้นมาเป็นอาคารรูปทรงที่ได้จินตนาการขึ้นมาตามความสวยงามขององค์ประกอบศิลป์ ประกอบกับรายละเอียดของพื้นผิวและต้นไม้ โดยสามารถแยกองค์ประกอบในงานออกเป็นตามทัศนธาตุของกระบวนการสร้างสรรค์ต่างๆได้ดังนี้

เส้น (Line) ปรากฏอยู่ในโครงสร้างและรายละเอียดของสถาปัตยกรรมเก่า เช่น เสา หรือรายละเอียดของประตูและหน้าต่าง ฯลฯ นอกจากนั้นยังมีเส้นที่ปรากฏกับต้นไม้ ลักษณะของเส้นในรูปทรงสถาปัตยกรรมกับต้นไม้ แม้จะมีความแตกต่างกัน แต่ด้วยตำแหน่งที่วาง ทำให้ประสานกลมกลืนกัน

รูปทรง (Form) เกิดจากการนำเอาโครงสร้างรูปทรงของสถาปัตยกรรมเก่า ในมุมมองต่างๆมาประกอบกันจนเกิดรูปทรงใหม่ขึ้นอีกรูปทรงหนึ่ง ซึ่งการประกอบกันเหล่านั้น ได้ดูทิศทางในการประกอบการผสมผสานและสอดคล้องกันตามสัดส่วนโครงสร้างรวมทั้งความงามทางการจัดองค์ประกอบศิลป์

พื้นผิว (Texture) สร้างความสำคัญและอารมณ์ความรู้สึกของงาน พื้นผิวของข้าพเจ้ามักจะมาจากพื้นผิวของธรรมชาติต่างๆ เช่น ผนังปูน , เปลือกต้นไม้ , แผ่นเหล็ก ฯลฯ คือพื้นผิวต่างๆที่มีการผูกมัดและเสื่อมสลายตามกาลเวลาที่ได้ดำเนินผ่านไป พื้นผิวในงานของข้าพเจ้าจะสะท้อนการเสื่อมโทรมและเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา

พื้นที่ว่าง (Space) พื้นที่ว่างของงานข้าพเจ้านั้น จะมีการใช้พื้นที่ว่างส่วนของท้องฟ้าและพื้นหลังของต้นไม้ท้องฟ้าซึ่งเป็นส่วนที่เป็นพื้นที่ว่างในงานของข้าพเจ้าจะแสดงเวลาในช่วงต่างๆของวันและเหตุการณ์ต่างๆที่ท้องฟ้าจะแสดงสีนั้นๆออกมา และพื้นที่ว่างที่เป็นส่วนที่อยู่หลังต้นไม้แสดงถึงความนิ่งสงบของธรรมชาติ

ภาพที่ 5 รูปแบบภาพร่างในการสร้างสรรค์ผลงาน

การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม

ในผลงานจิตรกรรม เรื่อง โครงสร้างจากความทรงจำ : การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมโดยได้แรงบันดาลใจจากอาคารสถาปัตยกรรมเก่าที่มีอยู่ในกรุงเทพมหานคร โดยข้าพเจ้าได้นำโครงสร้าง รายละเอียด ตลอดจนรูปแบบต่างๆของอาคารสถาปัตยกรรมเหล่านี้ที่มีอยู่รอบตัวในกรุงเทพมหานคร มาสร้างสรรค์ขึ้นเป็นผลงานจิตรกรรม โดยสะท้อนให้เห็นถึงความทรงจำของข้าพเจ้าที่มีต่อกรุงเทพมหานครตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน และแสดงให้เห็นถึงความงามต่างๆของอาคารสถาปัตยกรรมเหล่านี้ที่สามารถพบเห็นได้ทุกวัน ไม่ว่าจะปรากฏอยู่ใน อาคารราชการ อาคารพาณิชย์ หรือบ้านเรือนที่อยู่อาศัยต่างๆ ซึ่งผู้ที่ได้อยู่ในกรุงเทพมหานครนั้น สามารถซึมซับความงามเหล่านี้ได้ตลอดเวลา

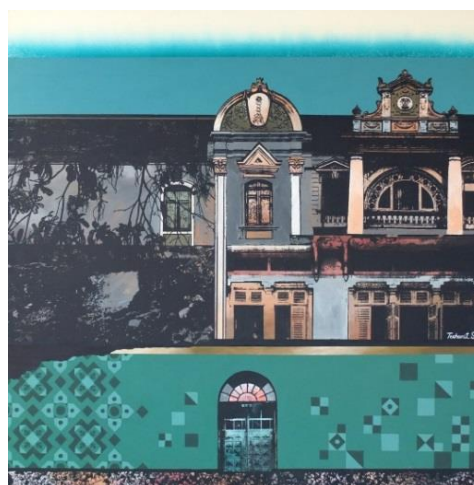

ภาพที่ 6 ภาพผลงานจิตรกรรม ชั้นที่ 1

ชื่องาน Bangkok's antique architecture/1. ชื่องาน Bangkok's antique architecture/2.

ขนาด 110 x 110 cm.

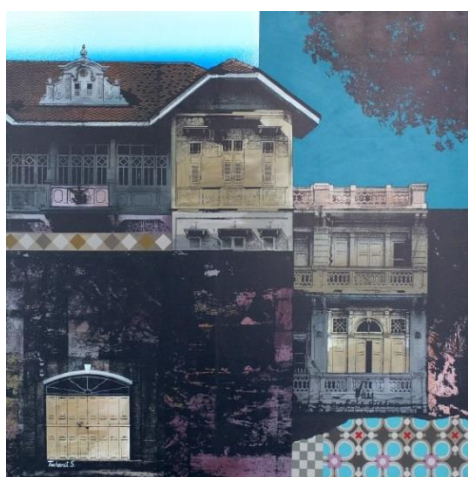
เทคนิค Acrylic + Oil + Silkscreen on canvas

ภาพที่ 7 ภาพผลงานจิตรกรรม ชั้นที่ 2

ขนาด 110 x 110 cm.

เทคนิค Acrylic + Oil + Silkscreen on canvas

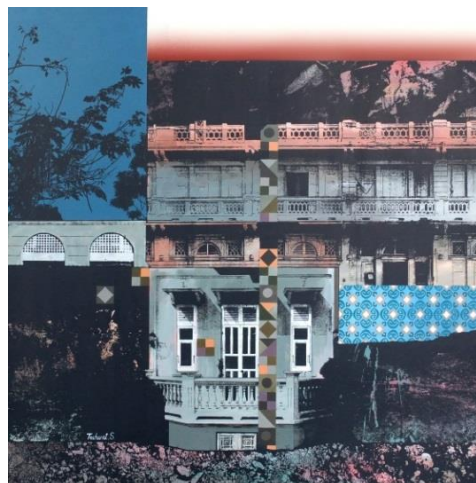

ภาพที่ 8 ภาพผลงานจิตรกรรม ชั้นที่ 3

ชื่องาน Bangkok's antique architecture/3. ชื่องาน Bangkok's antique architecture/4.

ขนาด 110 x 110 cm.

เทคนิค Acrylic + Oil + Silkscreen on canvas

ภาพที่ 9 ภาพผลงานจิตรกรรม ชั้นที่ 4

ขนาด 110 x 110 cm.

เทคนิค Acrylic + Oil + Silkscreen on canvas

ภาพผลงานจิตรกรรม ชั้นที่ 1 มีการสร้างบรรยากาศของโหนดให้ดูมืดในตัวอาคารและเน้นจุดเด่นตรงตัวอาคารด้านขวา สีของท้องฟ้าและโดยรวมของภาพแสดงถึงช่วงเวลาเช้า โดยภาพรวมมีการใช้สีหม่นคุมบรรยากาศของผลงานชิ้นนี้

ภาพผลงานจิตรกรรม ชั้นที่ 2 มีการสร้างบรรยากาศของโหนดให้ดูสดใสสบายตา สีของท้องฟ้าและโดยรวมของภาพแสดงถึงช่วงเวลากลางวัน จุดเด่นของผลงานจะอยู่ตรงประตูตรงกลางด้านล่างกับลวดลายกระเบื้อง

ภาพผลงานจิตรกรรม ชั้นที่ 3 มีการสร้างบรรยากาศของโทนสีให้ดูสะท้อนถึงความงามของตัวอาคาร สีของท้องฟ้าและโดยรวมของภาพแสดงถึงช่วงเวลาบ่ายใกล้เย็น โดยจุดเน้นของผลงานจะอยู่ตรงส่วนอาคารด้านบน และประตูด้านล่างของภาพ

ภาพผลงานจิตรกรรม ชั้นที่ 4 มีการสร้างบรรยากาศของโทนสีของท้องฟ้าให้ดูเป็นบรรยากาศในช่วงเวลาตอนเย็นตอนตะวันตกดิน จุดเน้นของภาพจะอยู่ตรงอาคารส่วนด้านล่างของภาพ

ในทุกภาพจะมีสีของท้องฟ้าและบรรยากาศของผลงานที่แวดงให้เห็นถึงความประทับใจต่อสถาปัตยกรรมเก่าที่มีในกรุงเทพมหานครในแต่ละช่วงเวลาของวัน

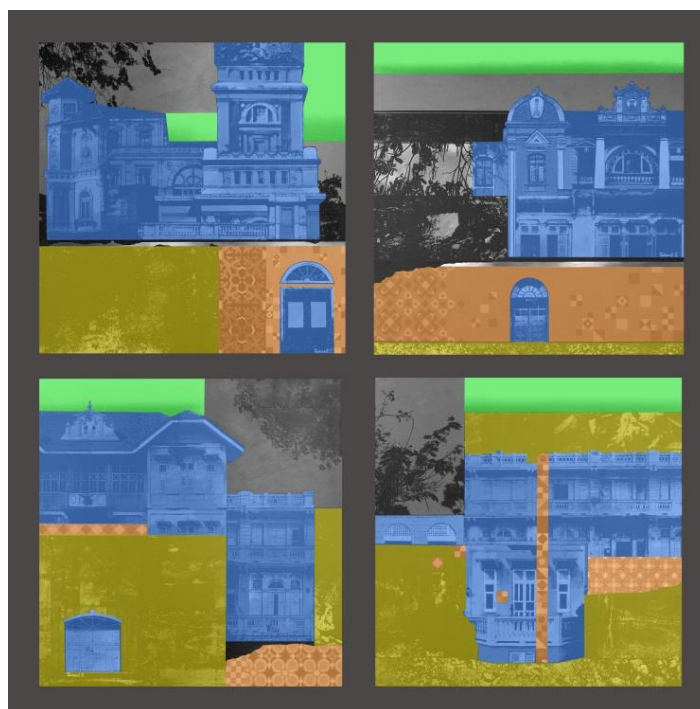
สัญลักษณ์และการประกอบร่วมกันทางสุนทรีย์

ในผลงานของข้าพเจ้าการใช้ที่สะท้อนถึงอารมณ์ความรู้สึกในอดีตนั้น ข้าพเจ้ามีการใช้โครงสร้างอาคารเก่าประกอบทั้งรายละเอียดต่างๆที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวอาคารนั้นๆมาเป็นสัญลักษณ์ที่น่าสนใจในการวางองค์ประกอบและสื่อเรื่องราวของภาพผลงานออกมา

การประกอบกันของผลงานของข้าพเจ้านั้น มีการประกอบรูปทรงกันโดยที่มีส่วนสำคัญคือรูปทรง พื้นที่ว่างและพื้นผิว โดยมีการใช้พื้นที่ว่างในส่วนบนของงานเป็นส่วนใหญ่ เพื่อให้เกิดความสมดุลกันของผลงาน โดยที่ในส่วนหลักของผลงานจะเป็นการ ประกอบกับพื้นผิวในงานที่การประกอบเข้ากับตัวอาคาร ซึ่งในส่วนนี้จะแสดงให้เห็นถึงเรื่องราวต่างๆที่สะท้อนออกมาในงาน

ในการประกอบรวมกันของผลงานของข้าพเจ้านั้น จะมีขั้นตอนในการทำภาพร่าง โดยยึดเอาโครงสร้างอาคารสถาปัตยกรรม และ ส่วนต่างๆของอาคาร เช่น ประตู หรือหน้าต่าง มาเป็นส่วนหลักในการประกอบรวมกัน หลังจากนั้นจึงจะนำส่วนพื้นผิวและต้นไม้ มาประกอบรวมกันให้ได้องค์ประกอบที่ลงตัว โดยใช้บริเวณส่วนของพื้นผิวมาสร้างอารมณ์หลักของงาน เพราะในผลงานของข้าพเจ้าจะมีส่วนที่เป็นบริเวณพื้นผิวที่ค่อนข้างมาก

ในส่วนบริเวณของรายละเอียดส่วนอื่นในผลงานหรือการใช้สีในผลงานนั้น จะเกิดหลังจากที่ข้าพเจ้าได้ประกอบรวมกันของโครงสร้างหลักในงานแล้ว จึงจะเพิ่มรายละเอียดในส่วนอื่น โดยการสร้างภาพร่าง(sketch) ของผลงานของข้าพเจ้านั้น สามารถแบ่งแยกการประกอบรวมกันในแต่ละส่วนได้ดังนี้

ภาพที่ 10 ภาพชุดโครงสร้างหลักในการสร้างสรรค์ผลงาน

1. การใช้สีเขียว

เป็นส่วนที่เป็นพื้นที่ว่างของงาน และใช้เป็นท้องฟ้าในช่วงเวลาต่างๆ ที่ข้าพเจ้าได้เลือกบรรยากาศของท้องฟ้าที่แสดงอารมณ์ต่างๆออกมา โดยให้สัมพันธ์กับบรรยากาศและโทนสีโดยรวมในผลงาน

2. การใช้สีฟ้า

เป็นส่วนที่เป็นรายละเอียดของงาน ซึ่งจะแบ่งออกเป็น ตัวอาคารสถาปัตยกรรมเก่า พื้นผิวต่างๆและต้นไม้ มีการประกอบกันของอาคารสถาปัตยกรรมเก่า โดยดึงเอาบางส่วนที่เป็นเอกลักษณ์สำคัญๆในอาคารต่างๆ มาประกอบกัน การลดรูป ตัดทอน และเชื่อมองค์ประกอบของรูป มารวมกันให้องค์ประกอบสมบูรณ์

3. การใช้สีเหลือง

เป็นส่วนที่เป็นรายละเอียดของพื้นผิวต่างๆ ที่สะท้อนความสัมพันธ์และผูกพันไปตามกาลเวลาที่ได้ผ่านไป โดยการนำพื้นผิวในรูปแบบต่างๆมาใช้จะต้ององค์ประกอบต่างๆที่นำมาใช้แล้วสอดคล้องกับพื้นที่สีฟ้า

4. การใช้สีส้ม

เป็นส่วนที่ใส่รายละเอียดโดยการนำลวดลายกระเบื้องเก่ามาใช้ในผลงาน ลวดลายกระเบื้องเก่านั้นสามารถสะท้อนความสวยงามของสถาปัตยกรรมเก่าได้ดี สะท้อนให้เห็นถึงความปราณีตของการศิลปะในยุคสมัยก่อน โดยในส่วนบริเวณพื้นที่นี้ จะใส่ภายหลังจากที่ใส่พื้นที่บริเวณ ส่วนที่ 1-3 ไปแล้ว โดยต้องดูความสอดคล้องของรูปแบบและบรรยากาศสีที่ตรงกับความรู้สึกของผู้วิจัย

พื้นที่บริเวณสีต่างๆ ตามที่ได้กล่าวมาในข้างต้นนั้น ในแต่ละชิ้นงานจะมีตำแหน่ง ของสัดส่วนที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพื่อให้มีการจัดวางองค์ประกอบตามแนวทางเฉพาะตนให้เกิดความสมบูรณ์ในแต่ละชิ้นงาน

สัดส่วนของผลงานจิตรกรรมชิ้นที่ 1 (ภาพบนซ้าย) มีการใช้สัดส่วนของอาคารครึ่งภาพส่วนบนและพื้นผิวกับลายกระเบื้องในครึ่งภาพส่วนล่าง โดยมีท้องฟ้าแบ่งเป็น 2 ส่วน โดยมีอาคารคั่นอยู่ตรงกลาง เพื่อให้องค์ประกอบของภาพนี้เด่นที่อาคารและคูมีระยะลึกของภาพ

สัดส่วนของผลงานจิตรกรรมชิ้นที่ 2 (ภาพบนขวา) มีการใช้สัดส่วนของอาคารในครึ่งภาพบนจำนวนประมาณ 60% ส่วนที่เหลือเป็นต้นไม้ และพื้นที่ครึ่งภาพล่างเป็นพื้นผิวกับลวดลายกระเบื้องเก่า โดยภาพนี้จะใช้พื้นที่ท้องฟ้าด้านบนโล่งทั้งหมด และมีพื้นที่ว่างกับลายกระเบื้องด้านล่างของภาพ เพื่อต้องการให้ผลงานดูแล้วสบายตา ไม่อึดอัด

สัดส่วนของผลงานจิตรกรรมชิ้นที่ 3 (ภาพล่างซ้าย) มีการใช้สัดส่วนของอาคารในส่วนบนและเอียงมาด้านล่างของภาพ ส่วนด้านล่างของภาพจะมีลวดลายกระเบื้องและพื้นผิวด้วย โดยชิ้นนี้จะแสดงให้เห็นตัวอาคารในปริมาณที่เยอะ และส่วนของท้องฟ้ามีจำนวนน้อย

สัดส่วนของผลงานจิตรกรรมชิ้นที่ 4 (ภาพล่างขวา) มีการใช้สัดส่วนของอาคารในส่วนบนและเอียงมาด้านล่างของภาพ ส่วนด้านล่างของภาพจะมีลวดลายกระเบื้องและพื้นผิวด้วย โดยชิ้นนี้จะแสดงให้เห็นตัวอาคารในปริมาณที่เยอะ และส่วนของท้องฟ้ามีจำนวนน้อย โดยชิ้นนี้จะมีลายกระเบื้องในปริมาณที่น้อยเพื่อจะแสดงให้เห็นความชัดเจนของอาคาร

การจำแนกสถานที่ต่างๆที่ได้นำมาสร้างผลงานจิตรกรรม

ผลงานจิตรกรรม เรื่อง โครงสร้างจากความทรงจำ : การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมโดยได้แรงบันดาลใจจากอาคารสถาปัตยกรรมเก่าที่มีอยู่ในกรุงเทพมหานคร ได้มีการนำโครงสร้าง รายละเอียดของสถาปัตยกรรมหลากหลายรูปแบบที่มีอยู่ในกรุงเทพมหานคร มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยนำอาคารสถานที่ต่างๆมาประกอบกันขึ้นมาโดยแบ่งประเภทในแต่ละชิ้นเป็น อาคารราชการ กับ อาคารพาณิชย์ และเลือกเอาสถานที่บางแห่งที่มีความสวยงามด้านโครงสร้างและรายละเอียดมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมชุดนี้

โดยที่การจำแนกสถานที่ในการสร้างสรรค์ผลงานนั้นแบ่งออกได้ดังนี้ ในแต่ละผลงาน
ผลงานชิ้นที่ 1 ประกอบด้วย สถานีรถไฟหัวลำโพง กระทรวงกลาโหม และอาคารสำนักทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยการเลือกสถานที่ๆนำมาใช้ เลือกจากส่วนประกอบของอาคารที่นำมาต่อประสานกันแล้วได้ความกลมกลืนทางองค์ประกอบของศิลปะ

ผลงานชิ้นที่ 2 ประกอบด้วย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร กรมแผนที่ทหาร และอาคารภายในสถานีรถไฟหัวลำโพง โดยการเลือกสถานที่ๆนำมาใช้ เลือกจากส่วนประกอบของอาคารที่นำมาต่อประสานกันแล้วได้ความกลมกลืนทางองค์ประกอบของศิลปะ

ผลงานชิ้นที่ 3 ประกอบด้วย ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขากิ่งเพชร อาคารตึกแถวข้างสถานีรถไฟใต้ดินหัวลำโพง และอาคารตึกแถวโรงรับจำนำเงินจั่ว แยกเทวกรรม โดยการเลือกสถานที่ๆนำมาใช้ เลือกจากส่วนประกอบของอาคารที่นำมาต่อประสานกันแล้วได้ความกลมกลืนทางองค์ประกอบของศิลปะ

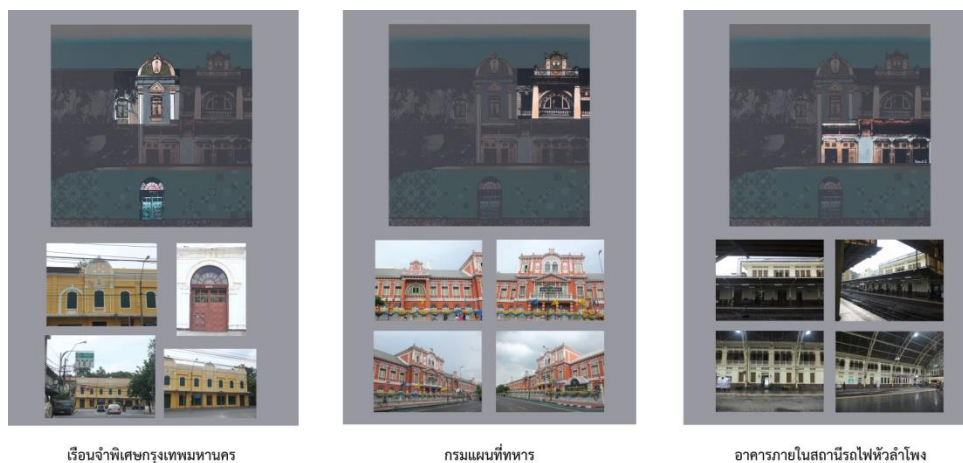
ผลงานชิ้นที่ 4 ประกอบด้วย ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขากิ่งเพชร อาคารตึกแถวข้างสถานีรถไฟใต้ดินหัวลำโพง และอาคารสมาคมนักเรียนเก่าวิศวกรรมรถไฟ โดยการเลือกสถานที่ๆนำมาใช้ เลือกจากส่วนประกอบของอาคารที่นำมาต่อประสานกันแล้วได้ความกลมกลืนทางองค์ประกอบของศิลปะ

ภาพจำแนกสถานที่ผลงานชิ้นที่ 1

ภาพที่ 11 ภาพชุดจำแนกสถานที่ต่างๆสร้างสรรค์ผลงาน

ภาพจำแนกสถานที่ผลงานชิ้นที่ 2

ภาพที่ 12 ภาพชุดจำแนกสถานที่ต่างๆสร้างสรรค์ผลงาน

ภาพจำแนกสถานที่ผลงานชิ้นที่ 3

ภาพที่ 13 ภาพชุดจำแนกสถานที่ต่างๆสร้างสรรค์ผลงาน

ภาพจำแนกสถานที่ผลงานชิ้นที่ 4

ภาพที่ 14 ภาพชุดจำแนกสถานที่ต่างๆสร้างสรรค์ผลงาน

สรุปการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมเรื่อง โครงสร้างจากความทรงจำ : การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมโดยได้แรงบันดาลใจจากอาคารสถาปัตยกรรมเก่าที่มีอยู่ในกรุงเทพมหานคร

ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมเรื่อง โครงสร้างจากความทรงจำ : การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมโดยได้แรงบันดาลใจจากอาคารสถาปัตยกรรมเก่าที่มีอยู่ในกรุงเทพมหานคร เป็นการสร้างสรรค์ที่ระลึกถึงความงามของเมืองกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศไทย และเป็นศูนย์รวมความเจริญต่างๆทั้งทางวัฒนธรรม ประเพณี ประกอบจนด้านสังคมเมือง อาคารสถาปัตยกรรมที่ได้นำมาสร้างเป็นสถานที่สำคัญนั้น มักจะได้สร้างที่กรุงเทพมหานครก่อนจังหวัดอื่น อาคารสถาปัตยกรรมที่สวยงามจึงมีอยู่ในกรุงเทพมหานครอยู่จำนวนมากตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สถานที่ราชการที่ต้องมาติดต่อธุระ อาคารพาณิชย์ที่ใช้ค้าขายทำมาหากิน ประกอบจนบ้านพักที่อยู่อาศัยในหลายที่ ในปัจจุบันเป็นอาคารสถาปัตยกรรมเก่าที่สวยงามจากอดีตและได้บำรุงรักษาไว้อย่างดี ตั้งอยู่ในสังคมปะปนกับอาคารสมัยใหม่อยู่รอบตัว ซึ่งเป็นการสะท้อนการอยู่ด้วยกันของวัฒนธรรมเก่าและใหม่ของเมืองนี้ได้เป็นอย่างดี

ผลงานจิตรกรรมชุดนี้ของข้าพเจ้าเป็นผลงานที่สะท้อนความสวยงามของอาคารสถาปัตยกรรมเหล่านี้ ซึ่งมีอยู่รอบตัวคนในกรุงเทพมหานครอยู่ตลอดเวลา ความสวยงามเหล่านี้บางส่วนได้เสื่อมสลายไปตามกาลเวลาที่ผ่านไปและเทคโนโลยีที่เข้ามาในปัจจุบันนี้ แต่ในปัจจุบันการบูรณะอาคารเหล่านี้เริ่มมีมากขึ้นที่จะรักษาความงามให้คงอยู่กับคนรุ่นหลัง ผู้คนอาจเบื่อกับความวุ่นวาย เร่งรีบของเมืองหลวง แต่หากมองให้ดีขึ้นเมืองหลวงนี้มีสิ่งสวยงามตั้งแต่อดีตกาลแฝงอยู่รอบตัวตลอดเวลา หากแต่ผลงานจิตรกรรมของข้าพเจ้านั้นอาจสะท้อนให้ผู้ที่อยู่ในกรุงเทพมหานครนี้กลับมามองเห็นความงดงามต่างๆที่ประกอบอยู่ในเมืองอันเร่งรีบได้

ข้าพเจ้าหวังว่าผลงานจิตรกรรมชุดนี้จะสะท้อนให้ผู้ชมและผู้เกี่ยวข้องได้อนุรักษ์สถาปัตยกรรมที่มีค่าทางประวัติศาสตร์เหล่านี้เอาไว้ ให้นยุคหลังได้เห็นและสัมผัสความงามเหล่านี้ต่อไปเรื่อยๆได้

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กิตติ วัฒนสมหาตม์. (2537). **วังเจ้า วังเดิม**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ธรรมสาร.

ฉัตรชัย อรรถปักษ์. (2553). **องค์ประกอบศิลปะ**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.

ชลุด นิ่มเสมอ. (2553). **วาดเส้นสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อมรินทร์.

_____. (2554). **องค์ประกอบของศิลปะ**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อมรินทร์.

ณัฐ ประกายเกียรติและคณะ. (ม.ป.ป.). **ประมวลภาพ วังและตำหนัก**. กรุงเทพฯ: เจฟฟิล์ม โปรเซส.

ธงทอง จันทรางศุ และคณะ. (2530). **พระที่นั่งอนันตสมาคม**. กรุงเทพฯ: อักษรสัมพันธ์.

ธนาคม บรรณกิจ. **พระราชวังแห่งกรุงรัตนโกสินทร์**. กรุงเทพฯ: นวสาน์การพิมพ์.

ประยูทธ สิทธิพันธ์. (2521). **วังเจ้า**. กรุงเทพฯ: เทพพิทักษ์การพิมพ์.

ผุสดี ทิพทัส และคณะ. (2525). **บ้านในกรุงเทพฯ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พีรศรี โปหาทอง. (2548). **ช่างฝรั่งในกรุงสยาม : ดินแผ่นดินพระพุทธรเจ้าหลวง**. กรุงเทพฯ: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มัย ตะตย. (2547). **สุนทรีภาพทางทัศนศิลป์**. กรุงเทพฯ: วาดศิลป์.

สมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2555). **183 มรดกสถาปัตยกรรมในประเทศไทยเล่ม 2**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.

สุชาติ เกาทอง. (2536). **หลักการทัศนศิลป์**. กรุงเทพฯ: อักษรการพิมพ์.

ส.พลายน้อย. (2539). **พระราชวัง**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เมืองโบราณ.

_____. (2548). **พระราชวัง วังเจ้านาย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เมืองโบราณ.

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์. (2548). **ทรงศัณียาคาร : อาคารอนุรักษ์ของสำนักงานทรัพย์สินส่วน**

ส่วนพระมหากษัตริย์. กรุงเทพฯ : กองโครงการอนุรักษ์ ฝ่ายโครงการพิเศษ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.

โชติ กล้วยนิมิตร. (2525). **สมุดภาพสถาปัตยกรรมกรุงรัตนโกสินทร์**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

แน่นน้อย ศักดิ์ศรีและคณะ.(2525).**พระราชวังและวังในกรุงเทพฯ**.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แน่นน้อย ศักดิ์ศรี. (2537). **มรดกสถาปัตยกรรมกรุงรัตนโกสินทร์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรุงเทพฯ.

เพ็ญสุภา สุขคตะ ใจอินทร์. (2549). **อสังการสถาปัตยกรรม 200ปี กำฟ้าเพื่อนาว**. กรุงเทพฯ: บริษัทสามเสน การพิมพ์ จำกัด.

เสาวลักษณ์ พงษธา โปษะนันท์และคณะ. (2547). **175 มรดกสถาปัตยกรรมในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : สมาคมสถาปนิกสยาม.

อรรณพ อิมเจริญ. (2550). “การสร้างสรรคจิตรกรรมเพื่อการตกแต่งโรงแรมโซฟิเทล เซ็นทรัล พลาซ่า กรุงเทพมหานคร เรื่อง ผสานลวดลายวัฒนธรรม.” วิทยานิพนธ์ศิลปมหาบัณฑิต สาขาประยุกต์ศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.